

Asia: VN/22230/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Esityksessä ehdotetaan, että otetaan käyttöön uusi, Suomessa louhittuihin kaivosmineraaleihin kohdistuva vero. Veron soveltamisalaan kuuluisivat kaivoslaissa tarkoitetut kaivosmineraalit. Soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin kuitenkin kullanhuuhdonnassa löydetyt kaivosmineraalit. Verovelvollinen olisi se, jolla on kaivosmineraalin hyödyntämiseen oikeuttava lupa.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Verovelvollisten piiri

Esitysluonnoksen säätämisperusteluissa on tehty asianmukainen arvio ehdotetun kaivosmineraaliveron luonteesta perustuslain 81 §:n kannalta. Kuten perusteluissa on todettu ”Verolaista tulee perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan ilmetä yksiselitteisesti verovelvollisuuden piiri. Lain säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua.” (s. 36). Verovelvollisten piiri on selkeästi ilmettävä laista.

Verovelvollinen olisi 2 §:n mukaan se, jolta edellytetään kaivosmineraalien hyödyntämiseen oikeuttavaa lupaa. Perusteluiden mukaan ”luvalla tarkoitettaisiin nykyisessä kaivoslaissa tarkoitettua kaivoslupaa, aiempien kaivoslakien aikaisia kaivospiirejä sekä muita kaivoslainsäädännössä tarkoitettuja vastaavia, kaivostoimintaan oikeuttavia lupia. Verovelvollisuuden piiriin tulisivat kaikki jo toiminnassa olevat kaivokset ja tulevaisuudessa käynnistettävät kaivokset.”

Vaikka verovelvollisten piiriä koskevaa säännöstä olisi mahdollista täsmentää perustelumainintoja vastaavasti, jolloin se olisi myös informatiivisempi, voidaan säännöksen katsoa täyttävän vaatimus verovelvollisten piirin yksiselitteisyydestä.

Tiedonsaantioikeudet

Lakiehdotuksen 8 §:ssä säädettäisiin viranomaisten tietojenvaihdosta. Tämänkaltainen pykälä otsikoidaan vakiintuneesti esim. Tiedonsaantioikeudet.

Pykälän 1 momentin mukaan Verohallinnolla olisi oikeus saada verotusta ja sen valvontaa varten tietoja ja asiakirjoja kaivoslainsäädännön mukaisilta kaivosviranomaisilta. Säännös ei kuitenkaan mahdollistaisi salassa pidettävien tietojen saamista. Jos tarve salassapidettävien tietojen saamiselle on, eikä julkisuuslain sääntely ole riittävää, tulisi ehdotettu säännös muotoilla vakiintuneen perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti, salassapidon murtavalla tavalla (ks. Lainkirjoittajan opas, osio 12.4.6).

Pykälän 2 momentin mukaan Verohallinnolla on oikeus antaa tässä laissa tarkoitettua verotusta varten saamia tietoja ja asiakirjoja 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tälle säädettyä tehtävää varten. Tiedot voidaan antaa valmisteverotuslain salassapitosäynnösten estämättä. Koska kyse voisi olla salassapidettävistä tiedoista, tiedonsaantioikeus on vakiintuneen PL 10 §:ää koskevan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan tullut kytkeä joko jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitettut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta. Säännöstä tulisi täsmentää tämä huomioiden. Lisäksi olisi asianmukaista käsitellä tiedonsaantioikeuksia (8 §) säätämisyjärjestysperusteluissa.

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Färkkilä Heini
Oikeusministeriö